

ПРВЕ ВАКЦИНЕ ВАШЕГ ДЈЕТЕТА

ШТА ТРЕБАТЕ ЗНАТИ

Ваше дијете прима седам
вакцина у периоду
од рођења
до шестог мјесеца
живота.

Ове вакцине штите
Ваше дијете од појаве
озбиљних болести.

Ваше дијете прима вакцине које спријечавају развој сљедећих болести:		
туберкулозе	хепатитиса Б	дифтерије, тетануса и великог кашља
дјечје парализе		болести изазваних <i>Haemophilus-om influenzae tip B</i>

Вакцине против ових болести могу се дати посебно, или се неке могу дати заједно (нпр. вакцина против хепатитиса Б и *Haemophilus-a influenzae* тип Б могу се дати скупа, као и вакцине против против дифтерије, тетануса и великог кашља (ДТП), дјечје парализе и хепатитиса Б). Ове “комбиноване вакцине” су једнако сигурне и дјелотворне као и појединачне вакцине.

**Примање неколико вакцина истовремено није штетно за
Ваше дијете.**

Овај летак пружа информације о користима и ризицима вакцинације. У њему су садржане информације о дјечјим болестима и вакцинацији, о календару вакцинације, пријављивању нежељених реакција и друго. Прочитајте овај летак прије него што Ваше дијете прими вакцине, а потом га понесите кући. Ако имате питања, молимо Вас да се обратите надлежном доктору.

Користи од вакцинације: Зашто се треба вакцинисати?

Прве вакцине штите Ваше дијете од неколико озбиљних болести, које изазивају вируси и бактерије. Током година те су болести погађале и убијале велики број дјече али и одраслих. Прије него што је пронађена вакцина, као посљедица дјечије парализе парализовано је око 37.000 особа, а умирало је око 1.700 особа годишње. *Haemophilus influenzae tip B* (Хиб) био је најчешћи узрочник бактеријског менингитиса код дјече млађе од пет година. Прије проналаска вакцине против дифтерије, од те болести је умирало око 15.000 особа годишње. Ни једна од ових болести није потпуно искоријењена. У случају невакцинисања, ове болести би се могле поново појавити. То се већ догађа у неким дијеловима свијета.

Болести чији развој спријечавају вакцине које Ваше дијете прими у првих шест мјесеци живота

<h3>ТУБЕРКУЛОЗА</h3> <p>Може се добити контактом са зараженом особом.</p> <p>Знаци и симптоми обухватају кашаљ, недостатак даха, убрзано дисање и температуру.</p> <p>Може довести до проблема с дисањем и смртног исхода</p>	<h3>ХЕПАТИТИС Б</h3> <p>Може се добити контактом са крвљу или тјелесним текућинама заражене особе. Бебе се могу заразити при порођају од заражене мајке, или преко посјекотине или ране.</p> <p>Знаци и симптоми обухватају умор, прољев и повраћање, жутицу (жута кожа или очи), и бол у мишићима, зглобовима и стомаку.</p> <p>Може довести до оштећења јетре, карцинома јетре и смрти</p>
<h3>ДИФТЕРИЈА</h3> <p>Може се добити контактом са зараженом особом.</p> <p>Знаци и симптоми обухватају дебели слој наслага на задњем зиду ждријела што отежава дисање.</p> <p>Може довести до проблема с дисањем, застоја у раду срца и смртног исхода.</p>	<h3>ТЕТАНУС</h3> <p>Може се добити преко посјекотине или ране. Не преноси се са особе на особу.</p> <p>Знаци и симптоми обухватају болно затезање мишића, обично читавог тијела.</p> <p>Може довести до кочења вилице, тако да оболели не може отворати уста или гутати. Узрокује смрт у једном од пет случајева.</p>
<h3>ВЕЛИКИ КАШАЉ</h3> <p>Може се добити контактом са зараженом особом.</p> <p>Знаци и симптоми обухватају тако тешке нападе кашља да дијете не може ни јести, ни пити, ни дисати. Ови напади кашља могу трајати седмицама.</p> <p>Може довести до упале плућа, конвулзија (напади трзања и летаргије), оштећења мозга и смрти.</p>	<h3>ДЈЕЧЈА ПАРАЛИЗА</h3> <p>Може се добити блиским контактом са зараженом особом. У тијело улази кроз уста.</p> <p>Знаци и симптоми могу бити слични прехлади, или може да не буде никаквих знакова и симптома.</p> <p>Може довести до парализе (отежано помјерање руке или ноге), или смрти (парализа мишића дисања).</p>
<h3>Болести изазване <i>Haemophilus influenzae</i> тип Б (ХИБ-ом)</h3> <p>Могу се добити контактом са зараженом особом.</p>	

Знаци и симптоми болест најчешће почиње са температуром , главобољом и укоченошћу врата и повраћањем. У благим случајевима често нема преопознатљивих симптома.

Може довести до менингитиса (упале овојница мозга и кичмене мождине), упале плућа, инфекција крви, упале зглобова, костију и срчане овојнице, као и до оштећења мозга, глухоће и смрти.

НАПОМЕНА: да би вакцине спријечиле развој болести, потребно је да Ваше дијете редовно прима све вакцине и послје шестог мјесеца живота (у складу са календаром вакцинације).

Како вакцине дјелују

Вакцине се праве помоћу истих бактерија или вируса који узрокују набројане болести, али су они ослабљени или умртвљени како се болест не би развила послје вакцинације. Имуни систем дјетета реагује на вакцину на исти начин као да је пребољело болест. То значи да организам дјетета развија имунитет, а да дијете није морало да оболи.

Обавезна вакцинација дјеце

Обавезне вакцине дјеце, од рођења до шестог мјесеца живота, утичу на спријечавање развоја горе описаних болести. Како би била потпуно вакцинисана дјеца ће такође примити минимално још једну дозу ревакцинације, у складу са календаром вакцинације.

- *BCG* (вакцина против туберкулозе) даје се након рођења, при чему се дјеца која нису вакцинисана у породицишту могу вакцинисати у дому здравља најкасније до навршене прве године живота
- Хепатитис Б (вакцина против хепатитиса Б) даје се у три дозе: по рођењу, у првом или другом мјесецу живота, и у шестом мјесецу живота.
- ДТП-е (вакцина против дифтерије, тетануса и великог кашља) даје се у четири дозе: у трећем мјесецу живота, у четвртм мјесецу живота, у петом мјесецу живота и у осамнаестом мјесецу живота. У шестој или седмој години и у четрнаестој години дјеца примају само вакцину против дифтерије и тетануса, док у осамнаестој години живота примају вакцину само против тетануса.
- Полио вакцина (вакцина против дјечје парализе) даје се у шест доза: у трећем мјесецу живота, у четвртм мјесецу живота, у петом мјесецу живота, у осамнаестом мјесецу живота, у шестој или седмој години живота, и у четрнаестој години живота.
- Хиб (вакцина против *Haemophilus-a influenzae* тип Б) даје се у четири дозе: у трећем мјесецу живота, у четвртм мјесецу живота, у петом мјесецу живота, у осамнаестом мјесецу живота.

Нежељене реакције вакцинације

Као и лијекови, вакцине могу имати нежељене реакције. Углавном се ради о благим локалним реакцијама, као што су благо повишена температура, болност, црвенило или оток на мјесту убода. Од четворо вакцинисане дјеце, ове нежељене реакције могу се јавити код једног дјетета. Реакције се јављају убрзо након примања вакцине и пролазе за дан или два.

Много рјеђе могу се јавити и нешто јаче реакције. Међу озбиљније нежељене реакције на вакцине, спадају алергијске реакције на неку од компоненти вакцине. Те реакције се јављају веома ријетко, мање од једном на

милион вакцинисане дјеце. До њих обично долази врло брзо по примању вакцине. Здравствени радници који раде на вакцинацији обучени су за реаговање на појаву алергијске реакције код вакцинације. Ризик да било која вакцина проузрокује озбиљну штету или смртни исход је веома низак. Развој болести ће дјетету нашкодити много више од вакцинације.

Остале реакције

Појава одређених стања (нпр. раздражљивост, умор, ослабљен апетит, повраћање, неутјешни плач у трајању 3 сата или дуже, тјелесна температура преко 40°C) може се „повезати“ са обавезном дјечијом вакцинацијом. Кад кажемо „повезати“, мислимо на то да се ова стања нешто учесталије појављују код недавно вакцинисане дјеце, него код оне која нису вакцинисана, што не доказује да је вакцина узроковала реакцију. Важно је знати да се вакцина против дјечје парализе, хепатитиса Б или Хиб вакцина не „повезују“ ни са каквим благим, умјереним или озбиљним реакцијама, осим локалних реакција на мјесту убода.

Мјере опреза

Ако се дијете разбољело на дан кад треба примити вакцину, надлежни доктор ће можда одложити вакцинацију док се дијете не опорави. Дијете с благом прехладом или мало повишеном тјелесном температуром може се вакцинисати истог дана, али кад се ради о озбиљнијој болести, боље је сачекати.

Ако Вам је дијете имало јачу реакцију на претходну дозу вакцине, поразговарајте са надлежним доктором. Савјетујте се и ако дијете има склоности ка алергијама, иако напомињемо да су алергијске реакције на вакцине (праћене осипом, отежаним дисањем, слабошћу) ријетке. Савјетујте се са Вашим доктором у случају било какве нежељене реакције која се јавила након вакцинације, како би та нежељена реакција била евидентирана.

Савјетујте се са надлежним доктором ако Ваше дијете има ослабљен имунитет, сталне пробавне проблеме, ако је недавно примило трансфузију крви или неки други крвни производ.